

בפה לאנדאן מאת

ויוצא מן הכח אל המועל, בשנת תרצ"ג לפ"ק לאנדאן.

העצה נוסדה בפ' בהעלותך שנת תרצ"ב.

By Chief Rabbi of the Rabbinical Association M. T.

London 1932.

בדמות, עקסטרעס,

אבל אין לומר כן, כי המציאות במבולות רגריזי
לגבי הים ואין במבולות מחיצות השפיות גרזיזי
שהן נבחרות יותר מעשרה מציאות שגם
צריכים ללכת במבול מחיצת ובפרם ששגם
גם תקנות שנעשו בידי אדם כמו התחפרים
עמק בשטח הים כברי שינויע המציאות אל
התחין.
ואין חשש כי הנשרים יבפלו המחיצה
מסעם הורה, ובפרם שנשרים עקצן שש צורת
המחץ כמבואם, ועיון בנו"ב א"ח ס"ב,
וגם אין מציאות המחיצות והפרדים בקור
יותר מבית מאחזים ואינם מוקפים לדירה, כי
גם בהם בחים לשיבה ולתענוג וגם הם
מוקפים בגרז.
וגם אין חשש שמא יקרש הים בימות
ההורף ואחרי הרים עומדלי למחיצתא מפני
שנתהרות הרים עומדים להתפרש במול
ההים של השש ובכלל אין שייך לומר ביסול
מחיצה בים אפילו אם עלה שירמון מפני
שסופו לשוב לאיתנו ובפרם הדא שגם
יעלה הים שירמון. בנתהרות הים מרובים
(בנתהרות) ויש ספק בנתהרות השם וכו'.

עיי'ן בשו"ת נב"י סי' י"ב דבאם הרלות
רק ראיות לנעול אע"פ שאינן ננעלות בלילה
דאע"פ שיש ב' דעות והרמב"ם ז"ל סובר
דסני בראיות לנעול אע"פ שאינן ננעלות
בלילה, והרא"ש ז"ל סובר דבעינן דוקא
ננעלות בלילה.

ומצינו גם דעה שלישית הוא המהר"ם מרוסענבורג ז"ל שהביא המהרד"ק ז"ל פ' הדר" וזה"ש ריש סימן שס"ד המכרעת דברי ר"ד ריין שאינה נמורה דאף שיש בה ט"ו אמה אין ס' רבוא עוברין בה יש להקל בראויות לנעול.

ונראה שמדכסל הסור להשמיטנו כאן בסי'
ש"ס"ד הכונת רשות הרבים היא שתהיה בת'
רוחב כ"ו ושיהיו עוברין בה ס' רבוא א"ו
שכבר כ"ל לעול כפיטן שם"ה — משמע מזה
דכו"ן להבליט רגם הראש וז"ל לא התמיד
אלא גבי דר"ה נמורה, אבל ברה"ר שאין ס'
רבוא עוברין בה כ"ן ולעית' הדראש' וז"ל
שחובא לעול אין ה' דין רשות הרבים,
שאובא מני נבה ס' להראש' וז"ל בחיור צורת

החום של השמש ובכלל אין שיד לומר ביסול
מחיצה בין אפילו אם עלה שירמון מפני
שמופז לשוב לארצו ובפרט הדחש שם
ועלה הם שירמון בנהרות הוא מדרבנן
והיו (בנהרות) ויש ספק בנרמאות השם" וזיו
שנחלקו הפוסקים אם גם בנהרות חיישנין היו
בזמן ספק ספקא והלכה כדברי המסקל
בעירובי, בפרט ש"י מחצות המים התירו
הדור"ה והרבנים" והמלא"ם ש"כ" ל"א
מחשבות מהר"ם ועיין בשו"ת חינוך בית
היהודה שאלת 17 וכן הכימו"ם והלכה למעשה
הגאונים ופוסקים ראשונים ואחרונים
ועיין בחבר פ"ב ועקב ש"י שחכמי
הספרדים לא דברו כלום מקרישת המים רק
תקנו זוה"ל למכרב הגרשנים, ובן אבין
אין ספק דן סמטע נור אטקי ועיין בחכ"י, ובין
שיש גשרים שמונחים על גיפומ" נהר וזרי
שם לא שיד נור אטקי אבל עיין בעירובין
דף פ"ג וע"ש כחל"ה מחצות ועיין בפרט
דף פ"ג ס"ב בסבבנות ס"א פ"ב

[illegible]

דבון לכתובים דום הראש"ל ויל לא החסר
אלא נבי רח"ד נמורה, אבל ברה"ד שאנ' ס'
רבו עוברין 'לת כיון דלעת' הראש"ל ויל
שטובא לעיל אץ לך דין שרתי הרבים,
מיטאלי עט נבה ס' הראש"ל ויל ביהתר צורה
פתח או בולחות הראויות לעול, אכן דעת
המור ויל בעצבו שמשע כאן כהפס"ס ויל
דאפילו ברשות הרבים נמורה הראש"ל
דאפוס"ס עטמל אל בעיין כלל סברת ס'
רבו עוברין) סג נמי רק בראויות לעול
וכמשל הר"ם אשכנ"ז דהמור וכן הגאון בעל
התניא ויל ס' שס"ד ס' מוכח דהמור
הלעזע בזה להלך בתוך פוסקים דאין לנו
בוה"ל רח"ד נמורה, ובוראי יש למסוך על
דעת הרמב"ם ויל שזאנמן הוה עיקר הלאה,
ס' סצד עצמותה עולת ח"א סוף כלל ע"ב,
ובנוגע לאותם אנשים שאינם מורים בעירוב
יש למסוך בזה על הפוסקים המקילים
בשריות שמר או משכירו ופוסק חיעל נס
ביוסם הבח"י מורים, יל בקע הצומור כנס
במלחם ומרירה יש רשות לחמוס הדרכים
ועין הריב"ש ס' תכ"ו, ובפ"ס עזר לאגנאן
אשר יס הנהגות הנחרות יקופא ויל חס"ס
הדרום שנתחשב למחיה נמורה, ופוסק
צדדים יש צורת פתח נמור ע"י ספילת הברזל
הנכה Elevated Railway סוף הקצה אל
הקצה והספילת עוברת עטמל ברזל אל
הקצה השני מלכת העיר אל משנהו.

גם הימים וההזרות מחזותיו מכל
היודים של העיר ואין חשש שמה יעלה התורה
שירומן של חול ואבנים כבסבור בחשבונות
היבשים מ'ת"ה ועיון המצא' שם" ס' ס' ל"א
וגם אין לחוש שמה יעלה היא שירומן אצל
שפתו ברוחב פרסה כי הקסום אצל שפתו
עמוק מאוד ויש לו גדר אבנים, והגם כי
מחזותיו היא נעשו ביד שמים ואחר רבים
ומכבלי (מחזות) ע"ה הפנינת העובדות שם

[illegible]

ויש עוד חומר הרבה לענין זה מסוגיא דשבת ד"ס התוס' והמאירי והר"ן וסיומא ד"א, ומעורבין י"ב ע"פ פ"י ר"ח ומהפ"ח ומסוכה דף ו': ומהרמב"ם ו"ל פ"ז מהלכות שבת ה"י ושל"ע א"ח סי' שס"ד ס"ב וס"ג יס"י שס"ב ס"ה, והתוס' בפסחים דס"ו ד"ה תוחב וסוכה דכ"ד: ועירובין פ"ג: ובב"ב ד"ב: ובתשובת חות יאיר סי' קפ"ד (וסוכה פ"ז) ועינין מסכת סוטה פ"ב ס"ג, ובתשובת הרשב"א חלק חמישי סי' כ"ה ובירושלים עירובין פ"א ה"א, ועינין ברשב"א ו"ל כמס' עירובין דק"א ובכ"מ ריש ה' עירובין, ובמחיצה גמורה ק"ל (עירובין י"ד) צוה"פ עיופה מחיצה לענין בקיעת יחידים מחיצה שהגדלים בוקעין בה לא הוי מחיצה ובצוה"פ אורבא מבואר שם (י"א) בהאי דכיופה דלא הוי עלה תורת פתח עד שיהי' בגובה חללו עשרה מפרסין והכי ק"ל כמס' ע"ס"י שס"ב ולדעת קצת בעינין ג"כ שיהא ברוחב הפתח ד' מפרסין דבציר מהבי לא פתחה הוי כדמוכח שם, והכל משום דאין שם פתח עלה עד שיהא ראוי לבקיעת אדם ובהמה, ולכאורה תמה כמה עדיפא מחיצה עצמה וכעין שהקשה הריב"א רפ"ב דעירובין כמו כן לענין פי תקרה יורד וסותם ועו"ש אמנם הדבר נכון מאד דשאני צוה"פ לפי שתחלת עשוי לכך לבקיעת אדם ובהמה וכל שתחלת עשיתו לצורך כניסתו ויציאתו דאדם ובהמה אינה מתבטלת מתורת מחיצה ע"י בקיעתה ודוגמא כו' מצונו לענין כיסול כלי מלקבל סומא שאם נעשית לקבלה מתחלתה בלא שוליים אין דינה ככלי שניסלו שוליה ועינין עירובין פ"ו ודף י"א ועינין בתה"ד סי' ע"ה, ובקרבן נתנאל פ"ק דעירובין אות ס"ח ועינין בספר ברית אברהם חא"ח סוסי' י"ח ועינין בתוספתא דמס' ב"מ פ' י"א ובריר"ף ורא"ש

מתבטלת מתורת מחיצה ע"י בקיעתה ודוגמא כו' מצונו לענין כיסול כלי מלקבל סומא שאם נעשית לקבלה מתחלתה בלא שוליים אין דינה ככלי שניסלו שוליה ועינין עירובין פ"ו ודף י"א ועינין בתה"ד סי' ע"ה, ובקרבן נתנאל פ"ק דעירובין אות ס"ח ועינין בספר ברית אברהם חא"ח סוסי' י"ח ועינין בתוספתא דמס' ב"מ פ' י"א ובריר"ף ורא"ש בפ"ק דכ"ב ובשו"ע ח"מ סי' רס"ב ס' א' וברמב"ם הלכות מוזה פ"ו ה"ח ועינין בתוס' ובהם דף נ"ה ד"ה הוא, ועינין בסוכה דף י"ח ד"ה אכסדרה, ובירושלים כלאים פ"ד ה"ב, ועינין בסוכה דף ו' ובמכילתא פ' משפטים ועינין מדרכי ר"פ הדר בשם מהר"ם ו"ל ובהגמ"י פ"ב מה' עירובין אות ו' ובתשובת הריב"ש סי' ת"ה, ובתשובת בית אפרים חא"ח סי' כ"ו, ועינין בתשובת תה"ד סי' ע"ג ות' מהרי"ק סי' ס"ו ות' מהר"ל ובתשובת בית אפרים סוף סי' כ"ו ועינין עירובין דכ"ב ועינין הריב"ש בתשובה סי' ת"ה ובתשובת חת"ם סי' פ"ח ועינין בחו"מ בבית יוסף ובסמ"ע ס"ט ת"ז ועינין בב"ב דף ס', ולענין הנשרים עינין תשובת אהל יעקב (סי' ע"ג) ועינין בתה"ד וריבנו יונהנן ועינין ברש"י עירובין ע"ח: ד"ה נתן עליו נמר, ועינין בתשובת נוב"י תנינא חא"ח סי' פ"ב, ובתשובת חת"ם חא"ח סי' פ"ג, ועינין ירושלמי עירובין פ"ח ה"ז צוה"פ מועיל ע"ג המים ויש עוד להאריך בזה ועוד חו"ן למועד. נאום יוסף שאפאמשיניק החו"מ לאנדאן.

ב"ה יום ד' לס' נצו"י תרצ"ב לפ"ק ניו יארק, לשמוע קול שופר, ברית שלום לא תופר, ויובח להכתב ולהחתם עם כל הכתוב נחיים בספר ה"ח כבוד הרב הגאון הג' המפורסם וכו' וכו' מהר"ר יוסף שאפאמשיניק שליט"א.

אחדש"ת, מתבנו עם "הקול קורא" השנתי לנכון אודות העירוב דקאלחו ק"ק לאנדאן, וכ"כ הציע לפני לחתום ג"כ על העירוב על היתר הדלתות כיהודה ועוד לקרא כי כבר חתמו א"ע נאונים גדולים ע"ז, ואם אמנם כי יש בזה אריכות דברים (מראש הנני מודיע כי הנני מסכים להלכה ולמסעשה עם המחזיקין להחזיר הדלתות כו"ו) ולהאריך בזה אין מהצורך יען שנתפסם ההיתר בכמה עירות ע"פ גדולי נאונים ומננו וחכמיו ספרים בזה, ע' הלכה למשה סי"ח ופ"ו ובס' דלתות שער העיר מהנאון בעל סדר מהר"ת מראדוין ו"ל ספר סיודת לוח שהאריך בהיתר הדלתות מחזיקין וע' בתיקון עירובין כמה תשובות וכעת נוהגין היתר בכמה וכמה עירות משום שעת"ד שבוטלנו כידוע.

והנה ראיתי ברש"י ד' הקול קורא דכ"ג מחשש דעות בזה, ומש"כ עוד בזה, והנה נמצא בס' עצי הלבנון (תשובה על ד' חלקי חש"ע) ושם בס' י"ב השיב על שאילתא הלוח בהיתר דלתות, והג' דעות בזה וד' הנאון בעל התניא בזה, והח"א כלל ע"א, והנה נמצא באבן עזר שכן הוא דעת רש"י נמי דעת הרמב"ם ע"ש ויש לדנוי של הרמב"ם מקור בהש"ס ע"ש וע' בשו"ת ב"א סי' כ"ו ג"כ בזה וכן נמצא בראב"ן סס"י שפ"ס דהך נגעלת דרא"י לאו דוקא כו' אלא ראיות לינעל וכן י"ל כהר"ף, וא"ש בזה דלא פליג הרמב"ם על הרי"ף רבו כי ע"ש וע' שו"ת מהרש"ם ח"מ ח"א סס"י ס"ב ע"ש מזה, וע"ש בשו"ת ב"א הג"ל בשם הבית מוסקים דבעינין ס' רבוא וגם העלה דדוקא עובדים ברגל בעינין ולא העובדים במרכבות ועולות דומיא דרגלי מדרב, ועינין שו"ת שפחה לאיש חלק א"ח

דלא פליג הרמב"ם על הרי"ף רבו כי ע"ש וע' שו"ת מהרש"ם ח"מ ח"א סס"י ס"ב ע"ש מזה, וע"ש בשו"ת ב"א הג"ל בשם הבית מוסקים דבעינין ס' רבוא וגם העלה דדוקא עובדים ברגל בעינין ולא העובדים במרכבות ועולות דומיא דרגלי מדרב, ועינין שו"ת שפחה לאיש חלק א"ח סי' ג' מזה והביא להביא הג"ל וע' ג"כ בשו"ת מהרש"ם ח"מ ח"א סס"י ס"ב ע"ש להבאר ד' הג"ל דהעיקר להקל וע"ש מהרש"ם חלק ג' סי' ק"טס ג"כ בהב"א ואף כוה"ו שנתחדש מרכבת הכורל (באנען) ע"ש, וע' בספר בנין יחושע בתיקון דלתות עירובין באורך וכו' הרי כל המוסקים הראשונים ואחרונים מחזיקין כוה"ו בדלתות הראוי' לנעול ואפילו אם יש איהו מוסק דסובר דצריך שיהיו נעולות דוקא במל ברוכ בנין ורוב מנין: וע"ש העתקה מכ"ה הג' רש"ק וצלה"ה, ו"ל ומה ששאל בד"ן העירוב וכו' הנה העיקר ספק שלו הוא מכה דאין ראיות לנעול מכה השרים ומכה איסור שבת ע"י השרא"ן, גם נסתפק אם מהני ראיות לנעול או לאו הנה לדעתיה דהרב פשוט דאף למי שסובר בש"ס ובא"ח שס"ד דבעינין נעולות דוקא שוה הוא דוקא ברה"א ולא בכרמלית וכן מוכח מלשון רש"י פ"ק דעירובין ד"ו כו' כו' ואפשר דבכרמלית אף דאין ראיות לנעול מפתח עצמן דהיינו שהן מנופות בעצר נמי מהני כו' כו' כיון דבידו לפנות העצר אף דאינו מנפה ונגון כשבת דאסור לפנות מ"ס מהני ולכן נהי דאח"כ מסיק א"ר כהנא דפנינהו לעפרא, ולי"מ מה שבידו לפנות היינו רק ברה"א אבל לא בכרמלית ועוד דהרי בש"ע שס"ד הביא דיעות דגם ברה"א די בראיות לנעול, והנה לדעת זו בשם י"א וכו' רומ"ע דכ"ב קו"ל הלכה כדעה ראשונה שכפתם, אך באמת ו"א

לוח הוי אם ה' כותב בש"ע דין זה אף בכרמלית אבל כאן בש"ע מבואר שרין זה בפירוש הוא רק ברה"א לכך י"ל דלא ס"ל כדעה א' להחזיר רק ברה"א אבל בכרמלית מודה כדעה אחרונה להקל בהלכה כדברי המסקל בדרכין, ועוד כו' בנ"ד דלעשות עירוב א"א וכן להיות נעולות משש א"א ע"י שרי המלך ושלא למלפל בשבת בעיר א"א להיות נשמרין כידוע, ולכן כדי שלא יבואו לדין חילול שבת וראי' הלכה כ"א אלו ודי בראיות לנעול, ומה שחשש שאינן ראיות לנעול בשבת וכו' ו"א חשש כלל דאילו אגן בעי' שהיא ראיות לנעול בכל לילה ולילה זה אינו כו' ועוד כיון דבא"ח ראיות לנעול רק מכה איסור שבת אינן ראיות, זה נחשב שפיר לראוי כו' כו' ומה שחשש דהשרים אינם מניחים אותם לנעול, גם זה אינו דומה דבעינין ראיות היינו שפסחת עצמן היו ראיות לנעול וכו' זה שמצד עצמן הם ראיות לנעול רק מכה דבר אחר מבחינן אין הם ננעלים מכה גזירות שרי המלך לא אכפת לן כו' ועוד כו' לכך נר' להקל בזה עכזה"ד המהרש"ק ו"ל, וע' בספר הלכה למשה סי' פ"ז הג"ל ג"כ מזה דאינו מקולקל בנ"ד מח שהעכ"ם אינם מניחים לסגור ולנעול הדלתות כו' ע"ש וכו' והנה בח"ס סי' ע"ז משמע לכאורה דצריך שיהי' רשות ליחודי לסגור כו' ע"ש, אכן לע"ד לא וכו"ה להבין דבריו הק' כו' והמה מקישי הגב, אמנם יהי' איך שיהיה הפי' בדבריו שם אעפ"כ נלע"ד שאין מדבריו אלו סתירה לדבריו הנ"ל כו' כו' ע"ש באורך, וע' בא"ח החדש א' ד' דבשו"ם כתב דכשהעכ"ם לא יניחו אותו לנעול קשה לסמוך בזה אהני דלתות והעלה בא"א לתקן באופן אחר רשאי לסמוך עליהם, ולחומר הנושא לא יסמכו עד שייסמכו ב' גדולי הוראה, וכבר כתבתי לעיל בשם מהרש"ק דמקיל גם בזה, וכן בספר הלכה למשה הג"ל ומה דבוה"ו אין לנו ר"ח רק כרמלית לרוב מוסקים וע' בישועות יעקב שכתב דכן הלכה ורבו דעת האומרים דאין לנו ר"ה בזה"ו וכו' בכרמלית דר"פ ס"ל כן ע"ש.

ובכש"כ בהקול קורא מר' הריב"ש רבנהרות אין לחוש שמה יעלה שרשון הנה אף דיש לע' בזה דהתוס' ע"ז (ס"ז:) סוף ד"ה א"ל ר"י וכו' מבואר דגם בנהרות דרכן לגדל רפש ושים על גדותיהם ע"ש ובפס"ט ברישב"א עירובין (כ"ד:) ברה"א אין מחיצה ע"ג מחיצה וכו' ו"ל וא"ח גורא דנהרא איך חשיבה ניהוש דילמא מסיק נהרא שרשון וכו' ע"ש, אך י"ל דהלכה כהמסקל בעירוב כו' ונמצא בזה (בשם ג' א').

ובכש"כ בהקול קורא וגם אין חשש שמה יקרה הים כימות החורף ואחר רבים ומבטלי למחיצות מפני שהנהרות והים עומדים להתפטר כו' כו' ובס' ש"י כ' שחבסי הספרדי לא דברו כלל מקרישת המים כו' הנה אף שירדע מר' הש"ו והמג"א הסתמיין בזה, וכן יש כמה מאחרונים דרעתם ג"כ להחזיר ע' בח"ס סי' פ"ח פ"ט, ובתשובה שאילת שלום מהר"ת דרעתם ג"כ להחזיר וכן ע' בס' חסד משה ועי' במחצת"ש

אכן באמת רבים מאחרונים מקילין בזה ע' בא"ח החדש בשם מהר"א הלוי ובשם

י' ויטלסלו בבבוי יעין כסג'א שס'ג סקל'א שפירש כן דברי רש"י אולס בשם הה"מ הביא שם הסג'א שכ' דאע"פ שיתקצר הים ס"מ נשאר בעומק י' והיו מחיצה — אלא ס"ל דמסמא דאסור שמא ישחמשו במקום השרטון עי"ש במג"א הרי דמסיק דלא חיישין למעט הראשון אבל באמת נס סעם השני ליתא יעין בשו"ת הה"מ או"ח סי' פ"ט הביא מחשובת כני"ח שחושש כשיפחת הה"מ, והח"מ דחאו בשתי ידים יע"ש, והביא שיש מחיצה גבוה בלא"ה אין לחוש כבג"ד כמ"ש התוספ' עירובין דף י"ב ע"ב ד"ה הכא וז"ל ואין לחוש שמא יעלה הים שרטון שגורדים גבוהים יותר או שהם רחוקים משפת הים ביותר הרבה, אבל מ"ש הרד"ק המעט כי המקום אצל שפתו עסוק מאד יעין בתוספ' עירובין דף פ"ז ע"ב סוד"ה אלא דאפילו עסוק איכא למיחש שמא יעלה הים שרטון — שוב מצאנו בשו"ת אבן יקרה ח"ב סי' נ"ח ב' בתל שעל שפת הים שהוא גבוה כדי מחיצה י' ויכל לצרף שפת הים למחיצה ול"ח שמא יעלה שרטון עי"ש.

ומ"ש הרד"ק שאין הספינות מבטלות מחיצות הים שהן גבוהות יותר מ"מ — כ"כ בחי"א כלל מ"ו ס"ה.

ומ"ש כת"ה דצריכין ס"ר לכבל מחיצה — הגה כ"ב הסג"א סי' שס"ג סק"מ ובספ' דף נ"ג ע"א כ' רכן משמע מהג"א רפ"ב דעירובין אבל צ"ע מ"ש עירובין דכ"ב וברש"י שם ר"ה בשבילי בית סרן דמהלכין באו"ח ושם ודאי אין ס"ר בוקעין ומה"ל נשמע לרבנן למחיצות ביר"ש וכ' שמצא באו"ח ה' עירובין סי' קכ"ט שכ' במירוש דאחי רבים ומכבלי מחיצה אפילו פחות ממ"ר יעין שו"ת בית יצחק יו"ד ח"ב פס"י קל"ה.

ועירובין דכ"ב וברש"י שם ר"ה בשבילי בית סרן דמהלכין באו"ח ושם ודאי אין ס"ר בוקעין ומה"ל נשמע לרבנן למחיצות ביר"ש וכ' שמצא באו"ח ה' עירובין סי' קכ"ט שכ' במירוש דאחי רבים ומכבלי מחיצה אפילו פחות ממ"ר יעין שו"ת בית יצחק יו"ד ח"ב פס"י קל"ה.

ובענין הגשרים לענין דהו פירצה כמ"ש הפוסקים המובאים בשע"ת סוסי' שס"ג ומכבלי מחיצה הנדר ע"י בקיעת רבים דמכבלי מחיצה וכ"כ הח"א כלל ע"א ספ"ר ושו"ת אמרי יוסף ח"א סי' ב' וכתב בשו"ת קרן לרוד סי' ק"י דע"כ לא פלפלו הפוסקים אם התולך הרבים מכבלי המחיצה אלא הוכח דהמחיצה קיים אבל בגשר העובר על המחיצה פשיטא דמכבלי מחיצה דלמטה וכמ"ש החת"ס או"ח סי' פ"ט וב"כ במסמ' ק"ח ע"כ צריכין צוה"פ בגשר.

וע"ד הגינות ופרדסים כבר פסק בשו"ת בית שלמה ח"א סי' נ"א דאם הגינה גרור בגדר גבוה י' פסחים ואין בה פירצה אין הגינה סוקת לשאר העיר עי"ש ועין שו"ת אבן יקרה ח"ב סי' נ"ח.

וע"ד החשש שמא יקישו המים ומתבטל המחיצה — הגה המ"ז במסמ' שס"ג סק"כ אסר' משמע זה אף ביסות התמה והמג"א שם סקל'א אסר' רק בעת הקרישה וכן משמע שם דעת המחזיק לאסור בעת הקרישה וכ"כ התניא שם סוף ל"ה חז"א כלל מ"ז ס"ה ושם יעקב סי' י"ז וכנ"ל הובא בא"א שס"ג סק"א — וחנה הרד"ק כתב דלא אחי רבים ומכבלי המחיצה מפני שעומד הקרן להתפטר ובאמת כ"כ התוספ' עירובין פ"ד ע"א ד"ה כיון דלענין לבטל מחיצה צריך להיות במלי לעולם ומה"מ אמרין בעירובין ע"ש בעפר

ואין עתיד לפגוהו אינו מבטל מחיצתו ודוקא כשיבטלה ומשמע אפילו רבים מהלכים עלי ומכילא בניין דידן דסוף הקרן להנמס א"כ לא בטל מחיצת אפילו נעשה ביר"ש וכ"כ בספר אבן העזר סוסי' שס"ג להקל במים הנקשים מפעם הנזכר וכן כתוב בשכ"י ח"ג או"ח סימן כ"ח דמים אין מכבלי המחיצה אפילו בעת הקרישה מפעם הנזכר ובפרט בזמן הזה דליכא רה"ד דאורייתא יע"ש וכ"כ בשו"ת מהרי"א הלח ח"ב סי' צ"ד ותשובת רע"א ח"ב סי' ב' ושו"ת הרי"ם אורח חיים סי' ד' וגרע בשערים מהרי"ת סי' ה' להקל בגדר קדוש ועין בהכ"ש או"ח שס"ג סוף כ"ש — ובנ"א ב"ד כיון דיש מחיצה י"ט למעלה מן המים כ"ע מודים להקל עין בשע"ת סוסי' שס"ג וחז"א כלל מ"ז ס"ה וכלל ע"א ספ"ר ושו"ת קרן לרוד רס"י ק"ה, ומ"ש כת"ה ברה"ד ועין בספר וכו' מעירובין פ"ט, יעין בשו"ת קרן לרוד סימן ק"י ברה"ד ומה שמתקלם שם דדוקא נבי גנין דאין כאן מחיצות כלל קאמר בגמרא משום נוד אסיק אבל במחיצת המים דיש כאן מחיצה למטה גבוה י' א"צ לגוד אסיק יע"ש.

ומה שמסך הרד"ק על הכתלים שהגשרים נחתין עליהם כבר כ' כן בשו"ת מהרי"א הלח סי' קל"ט ודאיתו מהתוספ' עירובין פ"ט והשיג עליו בקרן לרוד סימן ק"ה לפס"ש התב"ש דצוה"פ צריך שיהא ניכר מכבלי א"כ א"א לחשוב המחיצה דלמטה שאינו ניכר וכבר כ' בה"ס סי' צ"א דעכ"פ בעי שיהא ניכר קצת הצוה"פ ע"ש, שר"י בשו"ת אבן יקרה ח"ג סימן נ"ז צידד להתיר בזה וסיים שלא לסמוך ע"ז עד שישכנס עוד רב מובהק, ומה שהאריך הרד"ק להוכיח דאמרינן נוד אסיק אף בלא מינכרי המחיצות יעין בירושכ"א

ניכר קצת הצוה"פ ע"ש, שר"י בשו"ת אבן יקרה ח"ג סימן נ"ז צידד להתיר בזה וסיים שלא לסמוך ע"ז עד שישכנס עוד רב מובהק, ומה שהאריך הרד"ק להוכיח דאמרינן נוד אסיק אף בלא מינכרי המחיצות יעין בירושכ"א עירובין כ"ב בשם הרמב"ן רכשאין מחיצות ניכרות ל"א נוד אסיק וכמ"ש להדיא בר"פ כל גנות ובתוספ' שם ובמג"א סימן שני' סק"ה בשם הרא"ש יע"ש.

אבל מאחר דתיקון עירובין הוא נחוצי מאד ועיין בביצה דף פ"ז ע"כ כיון דמקלקלי בה רבים ופרש"י ששוכחין ומטלפלין בלא עירוב ועיין תשובת הרא"ש כ"א שהתמרמר מאד על א' שהתמיר בצוה"פ ובתב' עליו שהוא מכשיל את הרבים בחילול שבת ועיין בתשכ"ב ח"ב סימן ל"ז כתב שאלמלא מדרת הגירסא דרך ח"ח הוא לתקן עירובין ומי שלכו נוקפו בזה הדיומות נמורה הוא או מינות נוקפה בו ועיין שו"ת דר הכרמל או"ח סי' ח"י ואמרי א"ש סימן כ' ובשו"ת הרי"ם או"ח סי' ד' כתב שלא לחפש חומרות לענין עירוב כיון שהוא להסיר מכשול מרבים וכ"כ הל"מ דף מ"א ע"א בשם הגאון מקומנו כי לקלקל עירוב מפני ליורי עכירות חסרות ח"ו ע"ש.

בנידון דלחות שהבאחי במכתבי מהלכה למשה סימן פ"ז ועצ"ה סי' י"ב עיין בשו"ת חת"ס סוסי' פ"ח כתב ושוב לתקן עכ"פ דלחות כעין שעשו לסגור שאו אפילו בלא צה"פ יש מקום להתיר קצת, שר"י בשו"ת קנמרס התשובות סוסי' א' כתב וז"ל ובענין דלחות עיין הל"מ ובספר דלחות שער העיר מהגאון בעל ס"ס מראדון ספר מיהוד לזה שהאריכו בחינת הדלחות ומתירין בצה"פ ועיין בתיקון עירובין כמה תשובות ובעת נהנין

חיתר בכמה וכמה עיירות משום שעה"ד שבוסגניו כידוע עכ"ל, ומה שכתבתי לעיל מהמג"א שס"ג סק"מ ולא מקרי רבים פחותים מס"ר — עיין בשו"ת בית שלמה או"ח סימן מ"ג כתב שירע שכמה גדולי הדור שלפניו מסכו על המג"א הג"ל שלא מקרי רבים בזה פחות מן ס"ר ולא עשו תיקון עירובין בתל המתקלם אף במקום שהיה עובר שם דרך מפולש לרבים אלא שמנהיגו לתקן בצה"פ כה"פ ע"ש.

ובענין הגשרים ראיתי בשו"ת אבן יקרה ח"ג סימן נ"ז שכ' דהמכנימו גדולי אחרונים דגשור יש בו משום צה"פ להתיר למלצל על ידו בשוקים וברחובות וכ"כ בשו"ת הסליא סי' ל"ב הובא כנ"ל סוסי' נ"ו.

ומ"ש הרד"ק דהלכה כדברי המיקל בעירוב — הגה כ"כ הרא"ש בפ"ק דעירובין גבי פולגא דר' חנן בר רבא ור"ה כתב שם כיון רבשל מוצאים הוא עכדינן לקולא ובג"ל על הרא"ש שם פ"ה ס"ס סק"ל וא"ר סימן שני' סק"ה — אבל לענין מחיצות דעת הרישב"א רפ"ט וריב"ש סי' ח"ה בשם תרשב"א דאין להקל במחיצות, אכן המרדכי בעירובין פ"א סימן הפ"ב והרא"ש בפ"ב סי' ד' כתב בשם רבינו מאיר להקל אף במחיצות וכ"כ הגה"מ פ"ט מה"ש סק"ו בשם ר"ח וכו"כ בר"מ שס"ג סק"ט והח"צ סימן נ"ט וישוע"ק שס"ג ה' ושו"ת חת"ס ספ"ב ושו"ת תועפ"ק סי' ח'.

ומ"ש ששכיר משר העיר מועיל גם נגד מי שאינו מורה בעירוב והבאחי בזה כמה פוסקים וגם בשו"ת עצ"ה סוסי' י"ב, — עיין בספר יד יהורא מהגאון סמאדינערא יו"ד סי' ב' סק"א.

ומ"ש ששכיר משר העיר מועיל גם נגד מי שאינו מורה בעירוב והבאחי בזה כמה פוסקים וגם בשו"ת עצ"ה סוסי' י"ב, — עיין בספר יד יהורא מהגאון סמאדינערא יו"ד סי' ב' סק"א, ועיין בקונטרס התשובות סי' א' — ואודות שכירת רשות עיין בשו"ת משנה שביד ח"א סי' ס"ט ד"ה וא"כ, ועיין בחי"א כלל ע"ח סוף כ"ב ועיין בשו"ת ח"צ סי' ח' ועיין בשו"ת מהרי"ם שיק סימן קפ"ב ובשו"ת קרן לרוד או"ח סימן ק"ט ושו"ת מהרי"ם ח"א סי' צ"ד ושו"ת בית שלמה סי' נ"ה ובקל"ד הנו', ועיין בתשובת הב"ח סי' ד' ונב"ל מהרי"ת סימן ל"ב, ועיין בשו"ת דברי דמים יו"ד סימן מ"ב אות ה', ובתשובת ש"י ח"ב סימן ר"י, ועיין באו"ח סי' שפ"ב ס"ד ובשו"ת בית שלמה ח"א סימן נ"א ועיין בשו"ת ח"צ סימן י' לשבור רק על שנה או שנתיים שכן הוכיח מחשובת הרשב"א דאין דרך השד להקפיד על כך והב"ש במסמ' הג"ל הסכים לשכור על עשרים שנה אף דגריאה מתשובת הב"ח ס"ד שהיה המנהג לשכור על החמשים שנה משום פקפוקי של הח"צ דלא יהיה נראה כחובא אינו מתיר רק על כ' שנה ויהיה זה נרשם בכתב לזכרון שלאחר עשרים שנה יסכרו הרשות וכן בשו"ת חסדוה ש"י ח"א סימן שני' כתב לשכור על עשרים שנה ובתשובת ס' יושע סי' י' כ' לשכור ליו"ד שנים וכ"כ בשו"ת קל"ד או"ח סימן ק"ט לשכור על ה' או לכל חזוהר על עשר שנים כדי שיוכרו ולא ישחקו הדבר ולא יעלו על לב לשכור מחדש וצריך לרשום בפינקס הקהל ולירע לשכור מחדש כשיכלה וכן השכירות עי"ש, והנני דו"ש באח"כ ובגנ"ש כבוד, וברכה, וידור עוז מרדכי דייטש אבדי"ק וועליאמין.

ביעקב שתיקן עירוב תחומין ויבא יעקב שלם. שלם בחורו בלי שום עוררים, אבל אם אין שלום אין כלום וכל התקנות אך למותר, והו' רק לאו שבאל, אף ויצא ובמחלוקת כתיב ולא ידוע בקורה ועדוהו אף שגם קרח המא בעניני רחמינות, חסאו בנפשותם על עסקי נפשותם, וצדק כחמר יפרח סופי היבנות קרח ולעיל יעמוד קרח ברום המעלות, והעיקר אם יש מה להספיק לחקן שיצא העירוב כשר וכשר בלי חשש ונדנור צריכין כל הת"ח שבעיר לבוא בעצה אחת ובדעה אחת לחקן ולא לקלקל, שלוחי דרחמנא אכן לתקוני ולא לעותות, ועתה נדבר מ"ה אף ששםעמחא בעיא צלוחא ואנכי בעוה"ר שריו עתה בצער, לבי קרוע לגורים מחרדעה הנוראה שקבלתי שאראלים נצחו המצוקים ונשבה ארון ד' ונלקח סמתי עמרת ראשי המארת משפחתנו נאון הנאונים, שר החמורה, עושה כשלמה אורה חר מקסא ה"ה אמרי"ר הכ"ס.

(א) בחשש שיעלה הים שרפון, וחומר בים במגרות, שלכאורה קשה קשית החמד משה מדוע אין חוששין כל כך ביותר עניני עירוב, אפילו במקום ששכיח לקלקל במקום שרורים אנוחין בין עכ"ס ועפ"י רוב המה מקלקלים חושי הברול הלחי או הקורה ועכ"ל אין מי שחושש לזה ואפילו אם נחלקלק אמרינן שבת שדחתר מקצתו וכו' בענינים אחרים, ובענינים אחרים מותר לחקן בשבת ע"י עכ"ס, עין א"ה סי' שס"ה ובשרפון חששו כולי האי הלא די לצרה בשעתה וכשיעלה הים שרפון או נאסר וכמו שבקין אין נזרין מפני הקרה שבחורף עין מנ"א סקל"א [עין קונטרס החשובות להגאון בעל אור לישראל סי' א' שמביא חבל נביאים מפורסמים שמקילים אפילו בית כבוד ושלם וגם הגאון בעל חרשי רי"ם התיר וזא"ש ע"י הוויכסל ולומדים פסקין והתירו (כפי הנראה) לא לחנם עירוב משממש בב' לשונות לשון מעורב עם הבריות עין עירובין כ"ט ע"א רש"י ד"ה עירוב שמו לשון של שלום, ולשון עירוביא לערב את השמן] וכתב הגאון הג"ל שזה להסיר מכשול ושלם להחמיר וכוונת דחומרת עירוב, וראיתי אחד מן האחרונים שחירץ שפי' 'שרפון' שיהמלא חול ואבנים ומלמעלה פני השרפון עוד מכוסה בעמם מים שאינו ניכר ולא יעלה על הדעת שיש שרפון תחת המים רק פני הארץ מכוסה ולא אתי לחקן גם בשעת הבא אבל בקלקלים אחרים זה דבר הנראה לעינים שנשבר הלח, שנפסק חזק, וכדומה יסדרו לחקן ואין שום חשש. ואכן שהאניות מחקירות ואם יעלה שרפון והאניות יתנגשו יתקלקלו ויפגעו וגם עוסדים משניחים על זה בכל עת ואין שום חשש כי מסידי לא יכונה, ואפשר הפירוש בנפשו שמה יעלה הים שרפון ותנמל האשפה, שזה ב' חששות ולא א' או קתני אבל בחדא חששא לא חיישין כלל — ועין באר"ו קס"ד בשם בה"ג שריכיו דברי קבלה ובשם בשר על בני נחליו דעיר המוקפת נהר א"צ לשום תיקון וזו היא עירובה ואינו חושש לשרפון.

(ב) לענין אלו שאינם מורים בעירוב, עין רפכ"ס ה' עירובין פ"ב המ"ו והאי אינו מורה בעירוב היכי דמי אי שומר שבת כרת

פרטי תקני עירוב שנחלקו הפוסקים על הכשרים יכולין לספור עפ"י הכלל הלכה כדברי המיק' בעירוב על המפורים תם עכ"פ סוף טקף סיוה יהיו דעת המותרת מחצית חומים והנהרות סביב לעיר, והנה באיזה מקום כשרע הלכות סביב נפסק להלכה למעשה להקל סמך שאין לנו רשות הרבים כדעת רוב הראשונים הסבורים דרך כאשר ששים רבוא בוקעים בו או יש לו דין רה"ר ומאחר שאין לנו רה"ר כזה מקילין, יענין שרע א"ה ה' שבת סי' שפ"ה סוף ה' ובפוסקים שם, ולכאורה בלונדון אין לרין הקלא וזו אחרי שיש איזה מילונים אנשים הרי ששים רבוא בוקעין בה, אך מלשון ההוספ' עירובין ועוד ראשונים משמע ביותר דמספר ששים רבוא בוקעין הוא של ישראל ובדאי אין בעיר לונדון ס"ר ישראל שיהיו בוקעין, וא"כ יש לאחז גם קלא וזו שאין לנו רשות הרבים נמורה גם בלונדון, ואמנם כן מוכא בשם מחבר שכתב שהששים רבוא בוקעין בו הוא סך כל האומות ולא משל ישראל לבד אבל דבריו אינם מוכרחים ומשמעות לשון איזה ראשונים שקא רק על של ישראלים לברם ויל"ה, העליון יצילנו משניאות וירני בתורתו נפלאות בוכות אבותי הקדושים וכוונת הדברים.

משה מישל שמואל שפירא הרב ריקי ראנאווא. (פלך קאנווא)

נוכרתי כר דמיא מליא וצחקי עוד מים על ידי אליהו אבי הגאון הכ"ס שיצא הרה"ג חיים משערנוביץ סאדעס לחקן עירוב שם על ספק הים ועמודי הפ"ג והמעליפון ועשה מה שעשה ותיקן כל המכשולים וצירף גאונות הדור ורא' לדבר מונח לפני על שלחני המפר דבריו מליכאל מנאון עצום ושם נמצאת התשובה זו כה"ג מספן מ"ו עד י"ח וגם הוא נתן המסכתו לזה וסופו של דבר יצאו בעוה"ר רבנים שאינם מורים בעירוב זה לחלק יצאו מפני רוח קנאה ושנאה וגבנו חומרות וכל שבת ושבת הדיכוי בבתי המרשים שהעירוב שלא כד"ה וכמה קלמסים נשברו ופולמוס של ד"ה שלא לשמה היה רק לשם מחלוקת, קפנה"ח בת"ה ובמשה אנכי א"ה שגורלה של לונדון נ"כ יורה ככה כי כל רודפיו שהלבישו עד כה מסוה של דקד שהמה מיראי התוראה בחוסר הענין של אמת איש, ויבישו אחריז מלמד שחשודו ורדורו ותגורו אחרי ההחירים שלו בעניני א"ה ומה יעשו ויענו וינידו בזה הענין שהחוב להקל ולחפש כחה דהחירא והלכה כדברי המיק' בעירוב וגם במחצות וגם בחומסין ע"י השב"ץ ח"ב סימן לא ובכל הענינים לקלא אף ביחוד נגד רבים וכדומה, והמתקש יתקש רק למען להחמיר לעצמו ולא לאחרים, בשעה שתיקן שלמה עירובין יצאה ב"ק (ע' במהרש"א הקב"ה בכבודו) ואמרה חכם בני ושמה לבי ואשיבה חרופי

דבר, מהב"ק ניכר שהיו עוררים וקנארים על הלכה זו עד שהב"ק הכביחה ואשיבה חרופי דבר, עין דף ר' במסכת ברכות על פסוק זה ועין עץ יוסף על עין יעקב ותבין למל', ולא לתנ"ש שייכות תיקן עירובין עם סרת השלום, ושלמה המלך שהשלום שלו וכיסוי לא היו מלחמות הוא תיקן עירובין, וכיסי המלחמה פסורין מזה ע"י עירובין י"ז וגם

(א) אמנם כן דבר גדול הוא להציל נפשות מחלול שבת בהוצאה והכנסה וכבר מאד דנו הגאונים הקדמונים ע"ר מצות עירוב בלונדון אשר הים מקיפה סביב אם להתיר את העיר בזה, יענין תשובה חכם צבי סי' ל"ז ועוד בש"ת האחרונים בזה יענין שם יענין מנ"א סי' שס"ג סק"ל ובספרי האחרונים שדרכו להאריך על דבר מחצות מים ונהרות המקיפות ולכן להתיר הוצאה והכנסה בלונדון על פי היתר מחצות מים ונהרות, על פי פסקין הגאונים בסבורות מסבורות החליות בשקול דעת האדם, אם להיתן או להסמאל על זה ועל כיוצא בו אמרו פתחים דף ע"ב כבר קביו אבותיכם עליכם וגו' ונודע שמעולם חנו כבוד בלונדון גאוני ארץ איתני עולם, ואחרי המשא וסמן שלהם בהלכה זו עם שאר גאוני ארץ העלו בהסכמה שלא להתיר הוצאה והכנסה בלונדון על ספק מחצות מים ונהרות — אין לנו לפורץ קבלת אבותינו, ובהיותי בארעסטא (בעד חרפת ספרי חסרת שאלו) והגידו לי ידידי גאוני המ"צ הגאון מוה"ר אברהם יואל אבאעלסאון ז"ל ומה"ר יוסף הילפערטין ז"ל ושאר המ"צ שעי' היתיר עירוב שדחתר המ"צ את כל העיר ארעסטא בהוצאה והכנסה כשיק הרבה שלומי אמונים התפרצו בני ביתם בהוצאות והכנסות האסורות ובמסא ומתן בשבת והקילו לעצמם ללכת אל מסילת הברול ולהביא משם הביתה חבילות משאות שבאו בשבת וכן גם להפסין חבילות מחרות לחקונים לערי משוכותם ביום השבת ועל פי זה הקילו לעצמם עוד קולות אחרות מאיסורי שבת ע"י היתר העירוב בארעסטא ביום השבת וגם ספרו לי שם כי כמה ברכים ברוססאי לא תקנו עירובין ע"פ

השבת ועל פי זה הקילו לעצמם עוד קולות אחרות מאיסורי שבת ע"י היתר העירוב בארעסטא ביום השבת וגם ספרו לי שם כי כמה ברכים ברוססאי לא תקנו עירובין ע"פ דעת צדיק הדור דשם כדי שלא יקילו במשא ומתן בשבת ושאר חלולי שבת.

(ב) והדרך הנכון ביותר הוא בזה לנח את העיר לחבלים חבלים ולהחיר את כל חבל מהעיר ע"י תקני עירובין האפשריים ונקל לאותו חבל, לחבל זה ע"פ דלחות נעלות ולחבל זה ע"פ צורת הפתח נמור או אחד משאר תקני עירובין וכן לכל חבל וחבל מהעיר להתירו ע"פ תקן הנאות לו ביותר ושגראה בעליל לכל אדם היתר החבל ע"פ תקן אותו עירוב, ואם לאחר השלמת כל מורי התקונים השונים שבכל החבלים של העיר אחרי ההוצאה וההכנסה בכל העיר כמעט אין כוח קפידא כלל מאחר שצריך בכל חבל וחבל של העיר חקירה ודרישה אם אותו חבל העיר התיר ע"י איזה תקן עירוב, ואם עוד קים ולא נתקלקל במשך חקן שעבר, איסור הוצאה והכנסה שבשבת בכל תקפו יעמוד ונזכר ונעשה בלי שום פריץ ע"י היתר והכנסה בכל חבלי העיר, והוצאה והכנסה של מחצות מים ונהרות שכתבו הגאונים ז"ל.

(ג) וכאשר יעשה תקני עירובין בכל חבל מהעיר בפני עצמו אין צריכין לנדוש סאת החומר ובמקום שנחלקו הפוסקים בענין תיקן העירוב יכולין לספור על דעת המהיר כגון בדרלות הראיות לנעול כהרמב"ם וסייעתו או בצורת הפתח ע"י מעליניה או בשאר פרטי צורת הפתח משום צורת הפתח וכן שאר

מודעה רבה מאת בית דין הישראלי.

לאנדאן איז יעצט באשטעט מיט פאר איינע פון די שטערט וועלכע האבען א עירוב, דער עירוב אין לאנדאן איז ריכטיג כשר פונקט ווי אין אלע אידישע גרויסע שטערט, ווארשא, ווילנא, ניו יארק און אנדערע, אבער דערצו מוז יעדער וויסן אז קיינע דברים של מוקצה ווי געלט, סחורה, ביוזעס פאקעמען, אדער אבשיקען סחורה, אדער א ביוזעס פאקעט, די אלע זאכען זענען אסור, און שטערענע פערבאמען גלייך אזוי ווי בעפארה, עס איז אייך פארבאטען און אסור צו טראגען א שטעקען, איין אמברעי, דער פארמאגאל און יעדע זאך וועלכע איז מוקצה.

דורך דעם עירוב איז נאדער ערלויבט צו טראגען, א מלית, א מיכעל, א הענקעמטשע, ברילען, א שליסעל און נאך אזעלכע ענליכע זאכען וועלכע זענען נישט קיין ביידע נעם און נישט קיין מוקצה, דער

דורך דעם עירוב איז נאדער ערלויבט צו טראגען, א מלית, א מיכעל, א הענקעמטשע, ברילען, א שליסעל און נאך אזעלכע ענליכע זאכען וועלכע זענען נישט קיין ביידע נעם און נישט קיין מוקצה, דער עירוב איז באשטעמט פון אונז.

נאם יוסף שאפארהמאניק החופ"ק לאנדאן המפרש ומל" ש"ס הגדול ש"ס המסביר, ש"ס הכולל, וש"ס המשפיע.

נאום משה מישל שמואל שפירא האבריק ראגאנאז פלך קאאונא.

נאום הילל בן תאנא ר' אליהו פוסק הכ"ס האבריק מטרבונר.

נאום מרדכי דייטש האבריק וועליאמין.

נאום חיים קארין החוב"ק ניו יארק.

אסיים בדבר הגדה, ועיין בספר מירת כסף על דה"ל בשבת דף י"ד בשעה שתיקן שלמה עירובין ונשילת ידים יצתה בה קול ואמרה בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני וכו' ואשיבה חורפי דבר, בכדי להבין איזה שייכות יש לתיקון עירובין עם ואשיבה חורפי דבר, אבל באמת יש להבין כי בשבת דף נ"ח יש חילוקי דעות אם דור חסא או לא חסא, כי כל היוצא למלחמת בית דור גם כריחות

כוחב לאשה, אבל לענין אם הגם כריחות הוה דועל שגמר שדור לא חסא, תליא בסבא אם יש ברירה או אין ברירה ומאחר כי יש בזה כח חלוקי דעות, (א) שיש ברירה גם כריחות, (ב) שכדאורייתא אין ברירה וכדרכן יש ברירה, (ג) גם כדרכן אין ברירה, ובכל ענין של חלוקי דעות יש להסתפק הלכה כדברי מי, אבל בעירוב כיון דקיימא לן הלכה כדברי המיקל בעירוב, ואמרינן בעירובין דליב אם יבוא חכם מן המורה יהא עירובי לכאן ואם יבוא חכם מן המערב וכו' ונמצא שנתקם בעירוב, יש ברירה" אליבא דכולי עלמא כיון שהלכה כדברי המיקל בעירוב וכיון שיש ברירה נמצא כי דור לא חסא כי הגם כריחות שכל היוצא למלחמת הלשון של הכתובים, בגי' כי שלמה הוא בן דוד, אם חכם לבך, בעירובין, ישמח לבי גם אני, ש"א חסאמי כיון שיש ברירה, וקאמר גם כדמשיך הלשון, חכם בני ושמח לבי ואשיבה חורפי דבר, להראות להחורפים הלכה למעשה שלא חסאמי, ובפרט לפי הדרשות דרשנין, דבר" רבי הלכה, וגם תיבה, דבר" דרשנין, ערות דבר" וכו' ויבין ואשיבה חורפי דבר כי ע"י העירוב שהלכה כדברי המיקל ונפסקה ההלכה בעירוב לכ"ע לקולא דיש ברירה ולפי"ו דועל הגם כריחות ולא חסאמי, וכו' יבואר נ"כ מאמר הנסרא (בכ"ס דנ"ט) ולא עוד אלא בשעה שעומקים בנגעים ואהלות באין ושואלין דור הבא על אשת איש מיתתו בסה, כי לכאורה למה מוכיז דוקא, בשעה שעומקין בנגעים ואהלות" כי דור המלך ע"ה חפץ למצוא זכות גם על השונאים ואפשר כי סבירא להו להשונאים ר"א, ברירה" ולפי זה לא דועל הגם כריחות של היוצאים למלחמת בית דור, ולכן חרפו אותה, לזה אמר ולא עוד אלא בשעה שעומקים בנגעים ואהלות, שוה מן התורה, ופסוקי נפסקה ההלכה יש ברירה גם כדאורייתא ובפרט שפסקין וקילין" ההלכה בבית הלל הדין מפורש אומר, הסת בבית ולו פתחים הרבה נפתח אחד סוף כולן מהירין וכו' ואפילו כחשב עד וכו' ח"א ולא עוד אלא בשעה שעומקין בנגעים ואהלות וראו שנפסקה ההלכה דיש ברירה ולפי זה לא חסאמי וא"כ קשיא לפי זה איך באים לשאול לחרף ולומר, דור הבא על אשת איש מיתתו בסה".

וחשד כזה מצינו גם במשה רבינו ע"ה וי"ל עיין במ"ק דף י"ח שחשדוהו באשת איש, ונזכר על זה כל אחר ואחר קנא לאשה, משה, ואם אחשבו הדיניות וגם הדינות שדפדפו והרגו לנביאי אמת וצדק כמו ישעיה ודמיו, וכו' וגם לגדולי נאונים ראשונים ואחרונים שאין כאן המקום לדבר פה באריכות יהיה קצר הגליון מהכיל, וזה זמן קצר גם על עברו מים היודנים ולפי הנראה חשדו אותי השונאים שגם אני מן הגדולים, וכשאלתי דור המלך לשאול המלך, אחרי מי יצא מלך ישראל וכו' גם אני אשאל לשש מאות רבנים, אחרי מי יצאו מלכי ישראל מאן מלכי רבנן, שוה חשד של תנ"ך שחשדו אותי לגדול והתחילו בשנאה הבאה ע"י קנאה, והבערה ללחב יצאה עד שנתחברו עם ליצני הדור כי עביה נרדת עבירה, המה עורכי וסופרי עתונים עורכי ישראל והדועים לחלל קדושת

הוא ובעירוב אינו מורה זה היה צדוקי וכלא אינם כיוונים בינינו לגמרי ואי מחלל שבת בפרהסיא הוא היה עכורים לכ"ד ע"ש ברמב"ם כהלכה זו, ואפילו אי מספקין שבעיר זאם כוז נמצא צדוקי כזה או קראי שאינו ברין שכירות עיין שו"ת נוד"ר מיטן כ"ב שששוכרים סמנהל העיר או גם בתיהם מושכרים ע"פ דינא דמלכותא ושוב אין אסורים.

(ג) בדבר הדלותות הראיות לנעול שהרמב"ם סובר שמי כהני וכו' ח"א שמיטין שמי"ר מ"ב וכאם אין מ"ר בוקעים לא היה רה"ר וכו' נגד דעת הרמב"ם וזה היה כמובן שסרא לבי תרי וקולי של זה וקולי ש"ו לפי דעתו כפי הלל שהלכה כדברי המיקל בעירוב שלכאורה כלל זה מותר הלא בר"ם מסילא הלך אחרי המיקל עיין ע"ו ורמב"ם ה' סמ"א ולמה לן כלל זה אלא שכלל זה בא להוסיף שאפילו כקולי ש"ו וקולי ש"ו מותר להקל בעירובין ועיין שו"ת דברי הכמים ס' י"ד לענין אבילות שבשל סופרים רשות להחמיר נ"כ ובאבילות אמרו להקל ולא להחמיר וקתנו משם לענין עירוב, והלשון נ"כ מוכיח ע"ו: בשל סופרים הלך אחרי המיקל זהו לשון ויחד שלא יהי' כבסילי ביוסף הולך ובעירובין הלכה, כדברי" המיקל בלשון רבים אע"פ שבכל קולא וקולא היה המיקל ויחד נגד רבים, וכמו שקיימא לן בספק נפשות להקל ובאבל הלכה כדברי המיקל והקולות הללו אין דומות ול"ו, דבאבל מקילין מפי מפני כלל להוסף, היינו בן ח' ששהה ח' יום נהרג עליו אע"פ שמי"ר להקל ואם מת אחר לי יום אין מתאבלין עליו כדברי המיקל באבל עיין לה"ם פ"א ה' אבל היה וכמו כן משם לענין עירובין שמקילין מפי בכל התאונים, ואפשר אפילו בנוסחא ב' התראות ביחד שהרצוה נהרג ואבות הילד אין מתאבלין, ביתר הפרטים לא תאר כבוד תורתו איך מחזיקות סוככים עיר אן כשה הכל נעשה כהכשר ובראותי שהיה"ל המפורסם ביראותי ותורתו ר' משה מישל שמואל שפירא טראג גאונא ניו ושמח לבי שראיתי מסכים נ"כ עמנו גם יד תכון עמו ויהא רעוא שיהיה דבריו נשמעים והתקבל על לב כל התחת.

עוד אפשר להוסיף שהגיא לן כלל כל המיקל בעירוב כי בר"ם המחמיר עליו לחבא ראייה עיין ידים מ"ר ובעירובין לדאיתו אין שום ענין, ועיין בקנפסרם התשובות הג"ל בשם דלותו שער העיר מהגאון טראדון ובתיקון עירובין והאידנא אין לך שעה"ר גדול מזה ובכנן דא אפילו צ"פ אסורים לחלק (פאה פ"ד) ואחר אומר להקל לזה שומעין שאמר כהלכה, פ"י הלכה כדברי המיקל בהא מליקנא שמצטרף אנכי דעת' להיתירא וכו' ויהיה חלקי שנציל רבים המולולים עתה בעה"ר ברעזאה בשבת וכל המוכנה את דברים וכו'.

הכותב למען כבוד התורה האמת והשלום.

ידידו דו"ש"ת המברכו בכו"ס חשריו בצער בוכה ומתאבל על האי שופרי דשופרי וכו'.

הילל ברגאן אליהו הכ"ס פוסק הרב מטרבונר.

ההורה והרבנים בעניי ההבנה, ואם אני יצאתי לנגדם למלחמה כבר נאמר הכלל הגדול שאין אדם נתפס על צערו (כ"ב דמ"ז) ואין שום ספק ברבר וכדברי הגה"ר ר' הילל פוסק שליט"א שכתב נ"כ וסודיע כי בודאי יצאו הרופים שניה, ופי אינו מבין את הצביעות של השונאים שלי אשר הענין הוא למטה מן הבקורת וכאשר כתבתי באריכות בהקדמה לשלחן ערוך לסודי השם חלק א"ח ע"ן שם באריכות, וכיון שהנאמן הג"ל הוכיח לענין זה מן המאמר בשעה שחוקן שלמה עירובין וכו' נזכרתי מן ביאור הדגדה הו' וכתבתי בקיצור נמרץ, וגם מה שאנו אומרים על אברהם אבינו, כי קיים כל התורה אפילו עירוב תבשילין, והגם שלפי השערה הגר"א ו"ל ה' צריך לומר עירובין תחומין, ולפי השערה שה' כתוב בנסרות של הקדמונים, קיים אברהם אבינו כל התורה ואפילו ע"ה, שראשי חיבות הוא, עירובי תחומין, ומעו הפרטים שבאו אחרים לחשוב על "ע"ה שראשי חיבות עירוב תבשילין, ומעם שהביא להגר"א ו"ל לפרש כן הוא משום דאמרין על הפסוק אם חשוב בשבת רגלך, רגלך כחוב ואפילו רגל אחד בתוך התחום וכו' ולפי זה יבאר היטב מאה"כ "עקב" אשר שמע אברהם בקולו, כי העירוב תחומין עם העקב יש להם שייכות אבל איזה שייכות יש להעירוב תבשילין עם העקב, וזה הביא להגר"א ו"ל לשבש את הגירסא בנמרא ולפרש על עירובי תחומין כדלעיל, אבל כבר ידוע דיש לו דרך שלא לשבש את גירסת הנמרא ככל, כי ידוע, דדרך חז"ל כשנביאין מאמר הכתוב עם, וכו' כזה — כונתם על כל המקרא כי כן מורה הציון "ג"ל א"ן "כ"ו, ואמרין בהצד דף מ"ז ע"ב, עירוב תבשילין מן התורה מנין שנאמר את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו ואת כל העורף הניחו לכם למסמרת וכו' נמצא כי הניחו לכם למסמרת מורה על עירוב תבשילין, וכיון שבפסוק זה "עקב" אשר שמע אברהם בקולו כתיב בו, וישמור משמרתו" יש לפרש שקם עירוב תבשילין שכתב בו, הניחו לכם למסמרת" — וכשם שהעירוב עשה מן רשות הרבים כעין דוגמא של רשות היחיד, כן יהי רצון שכל העולם יעזבו את רשות הרבים של עררים עררים ויזכו כי כל העולם הוא רשות היחיד ורשותו של יחידו של עולם יתברך ויתעלה ואז נזכה לאורח שלמה, אמן.

השבת הוא רמז לבריאת העולם, ומה שמרמז בבריאת מרומו גם בשבת, וחיבת בראשית הוא ב' ראשית, בבריאת העולם, כגון המטחנה והתנועה, או התנועה והאנעריציע המתנגד לתנועה, או כח המקרב והמרחק (בהעלקסטרון) או כח המושך והדוחק, וכל אחד כחות עובדין ביחד כולם מובילין לדרך אחד ולתכלית א' כי כולם מסקור אחד באו, והו' פירוש, בראשית, ב' ראשית (ב' התחלות) ברא אלוקים, שהוא כח אחד יחיד ומיוחד, "את" א' ו' הם קצונים, ראשון ואחרון ומשני קצונים ביחד נברא העולם כי תרצון כשהולך ובורא, יש בו רצון לחלק מכוונת, אבל מאחר שאינו הפך להפך מסקורו מקור החיים האמתיים, ומה עצמו כח כח המקרב (השתוקקות להמקור) והמרחק (לחלק מכוונת) ובה יש להבין כי בבריאת העולם האמת

והשלום אמרו אל יברא, וצדק וחסד אמרו יברא כי האמת לא הפך להתרחק מן המקור וכן השלום הוא בסדר המקרב כי כן חפצו רק בתחקירנות וכו' רצונם להיות קרוב למקור החיים ולכן אמרו אל יברא כי הבריאה היא התרחקות מהמקור החיים נשמת כל חי יתברך ויתעלה, אבל צדק הוא בסדר ההתרחקות כמאה"כ רודף צדקה (ורודף הוא מסמק) סמכת כי הפך בבריאה וכן החסד, לכן נאמר להם, עד שאתם מתובחין העולם כבר נברא, אבל הכל ה' לציונון כראמרין ברי"ה ד"א, ויש להבין, כי הכחות שאמרו אל יברא כמו "אמת ושלום", מהם נבראו הכחות האוריים שאינם נראים לעין כח אור, ועלקסטרון ואור וכדומה, ומאונן הכחות שאמרו יברא נברא מהם דברים הממשיים וכל הכחות כולם עובדים ביחד וז"ל עד שאתם מתובחים העולם כבר נברא והעושה שלום במרומיו הוא עושה השלום בין הקצונים הללו, וכלי הקבלה נעשו לכלי השפעה כי מקבלים על מנת להשפיע להשחות עד מקום שיש באפשרות כח הצורה לעשות נחת רוח ליצירה, וכולם נמשכים למקור החיים כבת המושך הבלתי מוגבל ובלתי סוף יתברך ויתעלה, וכן מצעני כי גם סמכת שבת התחלתה ב"ציאות השבת שמים שהן ארבע כפנים ושמים שהן ארבע כחוצין וכו' יציאות השבת, פירוש, יציאות העולם מן הכח אל הפועל ע"י שמים, שתי כחות קצונים כמ"ש לעיל, שהן ארבע כי יש בהם אור פנימי ואור מקיף, ויש "בפנים" בפנימיות כמו יראה ואהבה שהם נ"כ קצונים ומ"ם עובדים ביחד כמאה"כ ונילו כרדק, ויש שמים שהן ארבע כחוצין הקצונים בחצוניות כמו כח המקרב והמרחק בעלקסטרון, התנועה והאנעריציע שבחכמת הכח (הפזיקס) — וזורה רשומה

כמ"ש לעיל, שהן ארבע כי יש בהם אור פנימי ואור מקיף, ויש "בפנים" בפנימיות כמו יראה ואהבה שהם נ"כ קצונים ומ"ם עובדים ביחד כמאה"כ ונילו כרדק, ויש שמים שהן ארבע כחוצין הקצונים בחצוניות כמו כח המקרב והמרחק בעלקסטרון, התנועה והאנעריציע שבחכמת הכח (הפזיקס) — וזורה רשומה ויחיד הוא עשרה מפרדים כי בעשרה מאמרות נברא העולם, ועין באריכות גדול מה שכתבתי בש"ס המשפיע כרך א' ובספרי ידיו רב לו ויונעם לנפשך, וכן הדין של העירוב שהולך על דרך השלום ונוטלים רשות גם מן שר או מן שכירו ולקחמו, שזה מרמז כי יקרים ותמלך וכו' על כל מעשך, ויזכור וידעו כל העמים והשרים לקבל עליהם עול מלכות שמים ויתברך ויתעלה, ומחצת המים והמים המועילים לעירוב מרמזו בהם כי יבוא יום הגדול שהמלא הארץ רעת את' כמים לים מכסים, — וצורת הפתח מרמזו כי כמו הפתח יש לו כמו שתי מוונות ומשקוף, שהם שלשה כן יתגברו כחות האהבה והחזקה למקור החיים נשמת כל חי יתברך ויתעלה ב' אהבות, בכל לכבדו ובכל נפשנו ובכל מאורנו.

ומאחר כי קדושת יום השבת הוא כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ ואם נשמור את השבת כזה אנו מעידים כי מאמינים בבורא שמים וארץ אלו רואים כי כל הימים השייכים להלכות שבת המה זכר לבריאה כי אנו רואין כי צריכין לשבות גם מן הדיבורים שלא לדבר דברי חול, וזכר לבריאה שהיתה על ידי אסירת בעשהת אסירות, וגם המחשבה צריכין לקרש כי מלאכת מחשבה אסרה תורה, כי כבר ידוע כי ההשכלה, הרצון, והבריאה, שלשם הם ענין אחד בתוך השם ויתעלה, כל השכלת ורצון השיתוף היא גם בריאה וכל המושכל בשכל השם ויתעלה כמובן בירתון המובן יא

דבר אשר נשתנה מסחבתו ורצונו של העושה פסור (אבל אמור, ולכן אמרין בנחמין לזרוק ארבע חזק שמונה פסור, ע"ין בשבת דף צ"ז) וכן בכל דבר אשר נשתנה מסחבתו ורצונו של העושה, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בהם הכל ברצון שלם, ולכן כל מי שעושה מלאכה שנעשתה לא ברצון העושה כגון המתעסק, אשר דבר המלאכה נעשתה במקרה, ולא ברצונו, פסור, כי מעשה בראשית לא נעשה במקרה כי אם ברצון, וכן כאינו מתכוין דפסור, אבל אם אמר, כל מקום שתרצה תנחם חייב אע"פ שלא צמצם את הדבר, כי זה נ"כ שייכת לבריאה באיזה פרטים, כי מעשה בראשית לציונון נברא, כעין בחירה (ע"ין ברי"ה דף י"א) וכן האדם נברא, ונחמה לו בחירה נמצא בין שאומר, בכל מקום שתרצה תנחם נמצא כבוד שנתן א'ויתו בחירה לכת חריקה שוורק וכעין זכר לבריאה שנעשת בידי החול, וכיון שעושה את האות של חול בשבת קדש, הוא בכלל "סחלליה מות יומת".

וכן ראינו כי כל המקלקלין פשוטין חוץ מתובל ומבעור, (מקלקל בהבערה חייב לכל הדעות), כי כל מעשה בראשית נחתקנו אבל לא נתקלקל, אבל בבה הבערה מצונו ששייך קלקל, בכדי לחקק, כי אור החמה וחלכתה בשבת ימי הבריאה דהא אור וחום עד מאד ונתקלקלו ונתקטנו אורם וחומם של המאורות, כי השיתוף"ת ראה כי אין הברואים ראויים להשתמש בעולם הזה באור וחום של המאורות והוא תיקון להעולם, ולכן מקלקל בהבערה חייב, (וזכר לבריאה... לימות החול...).

(*) לא כן באיטליס אחרים כגון המתכוין לאכול ביות מדבר אמור ואכל כב' ויתום בודאי חייב, סת שאין בו לענין שבת אשר הוא זכר לששת ימי הבריאה שנוצרו דוקא ברצון שלם ולכן דוקא מלאכת מחשבת עושה ברצונו אסרה תורה.

ולכן מי שמוציא דבר שישנו כבח (בגן המים) שבשל, והמסקן מן הפירות, וכו'. ומוציא אותו אל הפועל נחשב למלאכה כמו שאנו רואין בעת הבריאה כי הכח הפועל, מיום הראשון עד יום הששי ויום השביעי בכלל, כתיב, וכל וכו' מכל מלאכה וכו', ודוק.

וכן יש להבין הענין של לא תבערו אש וכו' שיש מחלוקת בזה אם הבערה ללא יצאת וכו' ועיין בספר הפארת והנהגה, ע"פ לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת, וצ"ל למה הזכיר מלאכה זו יותר משאר מלאכות והרי הוא בכלל כל המלאכות, וי"ל כי בלחות ראשונה נתן מעט למצות שבת לפי שהוא זכר למעשה בראשית, וזה שייך בכל דברים שנבראו בששת ימי בראשית, אבל אש במוציא שבת נברא (בפסחים נ"ד) וא"כ לא היה תבערו אש בכלל שבתות מלאכות, וזהו ה"א דמותר, לכן אחר לוחות אחרונות הוצרך להוסיף מחדש כי שם לא נזכר מעט מע"ב רק מעט יצאת מוציאים, ע"ש.

וכן בכל הרגלים של שבת יש בהם רמז למעשה בראשית, כמו בעניני איסור נולד, (בגן בניצח שגולה ומסקן שובו מן הפירות, ופירות שנשרו מן העצים וכו') ועיין בגמרא שבת דף נ"א ע"ב בתוספת ד"ה אין מרסקין לא את השלג וכו' וי"ל מכאן יש לזהר שלא ירחיק ידו בשלג וברד בשבת ופעמים שמתקשים (לשון רש"א) ומים שמתקשים) ויש ברד מעורב בהם אין לרחוק בהן, דאי אפשר שלא ירסק הברד וכו' פי' אע"פ שמתחלה נ"כ היו מים, אבל היו מתוככים אל השלג ואל הברד, ועכשיו יצאו מן הכח אל הפועל, וגם זה ה"י (בעין) מלאכה, ודגמא כזה אנו רואין במעשה בראשית (דמעשה כזה) נחשבת למלאכה דכתיב, "ותצא הארץ רשא וכו' וכתיב ותצא הארץ" נפש היה למינה וכו' פי' אע"פ שכיום ראשון וכמאמר ראשון נבראו הכל, אבל היו רק כח, וע"י העשרה מאורות בכלל, יצאו מן הכח אל הפועל, וי"פ ר"צא דא"ר, פי' תוציא אל הפועל מה שיש בכחה, ע"י דיבור ראשון ומאמר ראשון,

וכן מקלקל בחבורה חייב, כי מצונו בעת הבריאה קלקול בחבלה שהוא חיקון, ועיין בגמרא בבא בתרא דף ע"ד ע"ב, אמר רב יהודה אמר רב, כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה בראם, אף לדתן נחש בריח וליתן נחש עקלתון זכר ונקבה בראם ואלסלא נוקקין זה לזה מתריבין את כל העולם כולו מה עשה הקב"ה סידם את הזכר והריו את הנקבה וכו' ונמצא כי בעת הבריאה שייך חבורה בחבלה אשר הוא חיקון להעולם, ולכן יש לחייב לענין שבת את המקלקל בחבורה.

וכן הכותב שתי אותיות חייב, סמנים כי העולמות נבראו בכו' אותיות, כמאחיל כי בזה ה' צור עולמים, וכן יש איסור דברי חול בשבת ומקרא מלא כתיב ודבר דבר כי הבריאה אשר היתה בששת ימי החול היתה ע"י אמירה, וכיון שבשמינית יום השבת קדש אנו מעדיין על הבריאה, וכיום השביעי שבת יונפש, לכן גם דברי חול (זכר לעשרה מאורות) נאסרו לדבר, כמ"ש לעיל.

מודעה רבה לאוריותא
כל החפץ בגמרא ברכות "ש"ם המסביר" מחירו
הוא שני פונט.

קונטרס ש"ם הכולל מחירו חמשה שילינג.
כרך ראשון של ש"ם המשפיע, שדף הראשון
הוא שני פונט.

קונטרס ש"ם הכולל מחירו חמשה שילינג.
כרך ראשון של ש"ם המשפיע, שדף הראשון
של גמרא ברכות מחזיק ברכה שני מאות וארבעים
ושמונה עמודים. מחירו פונט אחד.
ספר "קדושת השם" על השם המפורש יתברך
ויתעלה מבורך ביחד עם "ראשי אלפי ישראל" ועוד
כמה מחיבורים שלי כולם מבורכים בכרך אחד
המחיר הוא עשרה שילינג. האדריסה אלי לכתוב

בדיוק

נחויג ומזכרה לכל בית בישראל

הסידור עם פירושי "רביד הזהב" המלמד לאדם דעת ב"שמות
הנדרפים" בכלל, וב"שוננו הקדושה בפרט, ונוסף שם קונטרס, "אני יודע"
פירוש בדרך המדעי על ה"ג, "אני מאמין" מחירו רק שילינג אחד.

Chief Rabbi JOSEPH SHAPOTSHNICK,
18, Black Lion Yard, Whitechapel, E.1 London.
(England)